

סיכומים על-אודות עצי-פרי טרופיים וסובטרופיים בשנות תש"ג ותש"ד

(המשך).

עצי-זריעה גואטמליים.

בארץ נמצאו כמה וכמה עצים-זריעים גואטמליים, שהצטיינו ביבולם ופירותיהם המשובחים; ויכול להיות שבמשך הזמן ימצא ביניהם זן או זנים, שיעלו על ארבעת הזנים הנ"ל. למשל, במקוה-ישראל נמצא טיפוס בעל פרי בינוני המצטיין בגרעינו הקטן מאד. בגן האיקלום גדלים עצים אחדים מטיפוס גואטמלי, כולם בני 13, וחלק מהם נתאר להלן.

2.12. עץ זה התחיל לתת פרי בשנת 1938, והמשיך בכך מדי שנה בשנה. לפי הממוצע של שש שנים, הניב 50 פירות במשקל 39 ק"ג כל שנה. מסתבר, שהיה מניב יכולים גבוהים יותר, לולא נשבר באופן חלקי שלוש פעמים במשך חייו. משקל הפרי קרוב ל-800 גרם, ואיכותו בינונית בלבד. אחוז השמן נמוך. קליפת הפרי ירוקה ועבה; ספק, אם רצוי להרבותו.

5.12. העץ התחיל להניב רק בשנת 1941 ונתן בעונת 1942/43 יבול גבוה מאד — 190 פירות במשקל 130 ק"ג. בעונת 1943/44 נתן 90 פירות במשקל 66 ק"ג. הפרי גדול מאד — באופן ממוצע למעלה מ-800 גרם — וקליפתו ירוקה. איכותו אמנם טובה, אבל הפרי יותר מדי גדול בשביל הצרכן.

6.12. גם עץ זה התחיל להניב רק בשנת 1941. בעונת 1942/43 הניב קרוב ל-200 פירות במשקל 64 ק"ג, ובעונת 1943/44 — 100 פירות במשקל 34 ק"ג. עכשיו נמצא על העץ יבול עצום. הפרי מצטיין בכל המובנים: משקלו בינוני — בממוצע 350 גרם; צורתו אגסית, כמו של הזן "פוארטסה"; צבע הקליפה ירוק. אחוז השמן גבוה: לפי ל. ויניק וז. סמיש — בינואר 13%, בפברואר 16%, במרץ 20% ובאפריל 24%. רצוי מאד להרבות את הזן הזה לנסיון, כדי לראות את פוריותו בהיותו מורכב ובהמצאו בתנאי מטע רגילים.

12.12. עץ זה נותן פירות מועטים זה שנים

אחדות. בשנות 1940, 1942, 1943 נתן יבולים בינוניים: 30 ק"ג, 14 ק"ג, 39 ק"ג. הפרי יפה מאד, בעל קליפה ירוקה וחלקה וצורה יפה. משקלו בממוצע קרוב ל-500 גרם. אחוז השמן — לפי ז. סמיש — 13% בינואר, 16% במרץ. גם טיפוס זה ראוי לרבוני-נסיון, כדי לראות איך ישתווה בפוריותו עם הזנים שמחוץ-לארץ.

ד. רבוי.

בעיה עיקרית להתפתחות גידולו של האבוקדו בארץ — היא הכנת שתילים מורכבים במשתלות. עד כה נשתלו רוב השתילים בהיותם בלתי-מורכבים, והורכבו במסע — אם הורכבו בכלל — בהצלחה בלתי אחידה בהחלט. לדעתנו, מצב זה אינו כשורה. אין לסמוך, שכל נוסע אבוקדו ידע להרכיבו, אלא הכרחי דוקא להכין במשתלות שתילים-מורכבים מן הזנים המשובחים ביותר. אי-אפשר להגיד שבשנתיים האחרונות היתה התקדמות ניכרת בענין זה, ולכן יש להמשיך לפעול בכל המרץ וההחלטיות לקראת פתרונה של בעיה זו. הקושי אינו בשיטת ההרכבה (הרכבת-עין היא שיטה מתאימה בהחלט), אלא בבחירת הרכב והזמן הטוב לביצוע העבודה. בעית טיפוסים הזריעים שישמשו כנות — היא לדעתי פחות חשובה כיום. יתכן שגם להבא נשתמש בעיקר בזרעים של הזנים המכסיקניים ושל ה"פוארטסה". היכולים לתת כנות יפות. הכנות הגדלות מזרעים גואטמליים הן בדרך כלל חזקות יותר, ונראה שרצוי להשתמש בהן לגידול כנות בשביל זנים חלשים יותר. בכנות מן הטיפוס ההודי-המערבי אפשר להשתמש בתנאים של אדמה סידית ומים מלוחים, שבהם כנות יתר הגזעים סובלות קשה.

ה. מזיקים ומחלות.

זבוב הפירות — כפי האמור לעיל — פוגע קשה מאד בזן "דיוק". ביתר הזנים החשובים — אין

החוב פוגע, בגלל קליפתם העבה. באילו זנים — בעיקר על „נורתרופ“, אבל גם על „בניק“ בנטיעה צפופה מדי — נמצאה התקפה קשה של ה„טריפס“. כפי הנראה, ה„טריפס“ אינו גורם נזק רציני לעץ וגם התפתחות הפירות ואיכותם אינן סובלות, אבל הקליפה ניזוקת במידה כה חמורה, ששיווק הפירות נעשה קשה, או בלתי אפשרי כלל. אם נזקים כאלה יהיו במסע מסחרי, שנטעוהו ברוחים גדולים יותר יצטרכו בודאי להדביר את המזיק באופן שיטתי.

על ענפי אבוקדו נמצאו פטריות אחדות. הקשות שבהן — כפי הנראה — ה„דיפלודיה“, היכולה לתקוף גם את הפירות, ושנגדה יש בעיקר לנהוג גיזום שיטתי של כל הענפים המתים או החולים. וכן נמצאה ה„קולטוטריכום“, המתקיפה גם את העלים. על ענפים ירוקים ראינו כעין פיחת, אבל אפשר

שאינו לה ערך רב. גם „פיטופטורה“ נמצאה פעם על פרי אבוקדו. קשה ביותר היא מחלת הארסת. שצורתה על הפרי דומה למכת-שמש. מחלה זו מחלישה מאד את העץ ופוגעת מאד בצורה החיצונית והפנימית של הפירות. לפי ידיעות מקליפורניה, עוברת היא מעץ לעץ על ידי הרכבה וגם על ידי הסתבכות טבעית של שרשי עצים שכנים. טרם הוברר, אם ישנם חרקים המעבירים אותה. ברור, שאין לקחת רכב מעצים נגועים, ועל הנוטע להקפיד בעקירת כל עץ נגוע ביחד עם שרשו.

(סוף יבוא).

ד"ר חנן אופנהיימר,

התחנה לחקר החקלאות, רחובות,
המעברה להשבחת צמחי מטע וגן.